

Neo-Constructivism: An Analysis of Identity, Narrative, Norms, and Methodology in International Relations

Zahra Ahmadi*
Mohammadreza Dehshiri**

Over the past three decades, constructivism has become one of the dominant approaches in International Relations. However, most studies have focused on its classical dimensions, while the more recent developments of this intellectual tradition have received less systematic attention. Aiming to address this theoretical gap, this article examines four emerging strands of constructivism: Narrative Power, Ontological Security Framework, Norm Contestation Theory, and Constructivist Grounded Theory. Each of these strands highlights new dimensions of global politics, ranging from the role of narratives in legitimization, to the importance of identity continuity for states, the dynamics of normative conflicts within the international order, and methodological rethinking in constructivist scholarship. The article adopts a qualitative and theoretical approach, based on conceptual analysis and a systematic review of the literature. In each section, the main thinkers and key works are introduced, the evolution of ideas is traced, and their analytical capacities for understanding contemporary transformations in the international system are assessed. The findings indicate that by moving beyond static and materialist frameworks, these four strands possess strong explanatory power for identity crises, normative contestation, and the complexities of global politics. Accordingly, this article offers an integrated picture of late

* Ph.D. Student, Department of International Relations, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

zahra.ahmadi@srbiau.ac.ir

<https://orcid.org/0009-0002-2696-4409>

** Corresponding Author: Professor, Department of International Relations, School of International Relations, Tehran, Iran.

m.dehshiri@sir.ac.ir

<https://orcid.org/0000-0001-8223-3358>

constructivism and opens new horizons for identity- and norm-oriented research in International Relations.

Keywords: Constructivism, Narrative Power, Ontological Security, Normative Conflict, and Contextual Constructivist Methodology

Introduction

According to constructivist theory, political reality is socially constructed through intersubjective processes. This perspective highlights the limitations of classical theories that focus narrowly on material power and instrumental rationality when addressing identity crises, normative conflicts, and competing narratives in the contemporary world. Constructivism, as an approach that treats meaning, identity, norms, and discourse as foundational elements of international order, emerged in the late twentieth century in response to the deadlocks of positivism and rationalism. Its development has been shaped by the works of Wendt, Onuf, Finnemore, Sikkink, and Adler. Despite conceptual and methodological expansion, much of the literature remains focused on classical formulations, while more recent constructivist branches have been less systematically developed. This study therefore asks how four emerging strands of constructivism—narrative power, ontological security, normative conflict, and contextual constructivist methodology—are addressed in contemporary literature and how they relate to new phenomena such as digital globalization, the role of non-state actors, and narrative-driven politics. The study aims to provide a framework for reviewing, comparing, and analytically structuring these strands in relation to foreign policy, normative developments, and global order without presupposing a specific explanatory claim.

Research Methodology

This study employs a qualitative, theoretical, and analytical approach, using conceptual-developmental analysis and systematic literature review to investigate the four emerging strands of constructivism. Through conceptual inquiry, the study extracts foundational components and developmental trajectories for each strand. The review focuses primarily on literature from 2000 to 2024,

using critical engagement with foundational and developmental works to construct a conceptual map of recent transformations. The primary analytical strategy is “theoretical content analysis,” in which key concepts are coded, inter-conceptual relationships are identified, and the explanatory capacity of each strand is evaluated within a comparative-analytical framework. Given the exploratory nature of the research question and the lack of prior integrated frameworks, this approach enables a deeper understanding of the internal evolution of constructivism and its capacity to explain contemporary global political dynamics.

Findings

Theoretical and Epistemic Foundations of Constructivism

Constructivism rests on the premise that social reality, identities, norms, and interests are constructed through intersubjective, discursive, and historical processes. It stands in contrast to materialist and rationalist approaches, which treat structures and interests as given. Within this framework, structures and actors are mutually constitutive, and norms are not external constraints but core elements shaping actors’ identities and preferences. Interests emerge from social identities, and political action follows a logic of appropriateness rather than pure utility. Language and discourse are instruments for shaping reality, and power extends beyond material resources to include the capacity to generate meaning, legitimacy, and norms. Accordingly, identities, interests, norms, and even boundaries of self/other are dynamic and mutable; global political transformation requires shifts in dominant interpretive frameworks, providing the analytical foundation for the emerging constructivist strands of narrative power, ontological security, normative conflict, and contextual methodology.

Classical Branches of Constructivism

From its inception, constructivism has been a pluralist tradition rather than a unified theory, with diverse strands and epistemic positions. Wendt categorized constructivism into modern, postmodern, and feminist currents, while subsequent scholars,

including Hough, conceptualized it in terms of conventional versus critical constructivism. Conventional constructivism employs limited positivist principles to produce conditional empirical generalizations and attempts to bridge rationalist and interpretivist approaches. Critical constructivism, drawing on critical theory, emphasizes power, inequality, subordination, and the historical contingency of knowledge, positioning the researcher as part of the meaning-making process. These strands differ in their treatment of identity, knowledge, and methodology: conventional approaches treat identity as a dependent variable, while critical approaches view it as socially constructed, fluid, and power-contingent. Methods vary from data-driven quantitative approaches to discourse- and genealogy-based analyses. Yet all constructivist strands share commitments to the social nature of institutions, the intersubjectivity of meaning, and the dialectical actor-structure relationship. Late developments have shifted focus from stabilized norms to the dynamics of meaning, narrative construction, and discursive power, enhancing the theory's analytical capacity in understanding contemporary global complexity.

Narrative Power Approach

Narrative power, as a late development of constructivism, posits that narratives are central mechanisms for producing meaning, shaping identity, and directing political action in international relations. Inspired by constructivist emphasis on social construction, narratives are seen not as mere reflections of reality but as discursive frameworks through which political actors interpret the past, present, and future, formulate interests, and legitimize actions. Power is thus not confined to material resources but resides in the capacity to produce, stabilize, and contest dominant narratives, which influence public perception, national identity, foreign policy, and even international order. Global politics is understood as a field of narrative competition, where states and non-state actors use storytelling, representation, and persuasion to define reality, legitimacy, and position within the international system.

Ontological Security Framework

The ontological security approach assumes that states, like

individuals, require continuity and coherence in their identity to act effectively and sustainably in foreign policy. Identity threats can provoke ontological anxiety. Unlike materialist perspectives, which focus on survival and physical resources, this approach emphasizes meaning, narrative, and identity as central to security and interprets foreign policy behavior as identity-driven and discursively mediated. States maintain ontological security by reproducing established narratives and obtaining legitimacy from others, a process that can foster either stability or crisis. Key concepts include identity, meaning, narrative, and intersubjective interaction, with applicability extending to institutions and societies. Ontological security thus provides an analytical lens for understanding actions that traditional rationalist and materialist theories cannot fully explain, particularly under crisis conditions.

Normative Conflict Approach

The normative conflict approach focuses on the dynamics and reinterpretation of norms in international relations. Norms are not imposed, fixed structures but products of interactions among actors within socio-political contexts. Implementation, violation, and interpretation of norms are always contested; negotiation, resistance, adaptation, and localization drive their reproduction and legitimation. Historically, this strand traces back to Kratochwil and the critical development of Wiener, with further contributions by Brune, Risse, and Lantis, and recent operationalization by Bettiza, Lewis, Gadinger, and Niemann. Normative conflict reveals that even accepted norms are subject to reinterpretation, challenge, and local and international influence, highlighting the role of power in shaping and transforming meaning and norms. This approach enables analysis beyond simple rule compliance or violation, emphasizing the interplay of meaning, power, and context as drivers of normative evolution.

Contextual Constructivist Methodology (CCM)

Contextual constructivist theory (CCM) is a qualitative, reflexive approach that views knowledge as socially constructed through interactions between researchers and participants, rather than

discovered. Building on Charmaz's reinterpretation of classic grounded theory, CCM emphasizes contextual dependence, co-construction of meaning, and the cyclical nature of data collection and analysis, with theoretical sampling linking data to theory. CCM allows multi-layered analysis of norms, identities, and political-social interactions, integrates digital data and interdisciplinary or indigenous methods, and enables study of complex identity and cultural phenomena in international relations and beyond. Its key advantage lies in analytical richness through interactive meaning-making, bridging the gap between researcher and subject, though coding and analysis require rigorous methodological frameworks to maintain coherence and validity. CCM offers a flexible, innovative tool for understanding socio-identity phenomena and global politics, treating meaning and knowledge as products of interactive processes rather than objective realities.

Conclusion

This study examined late constructivist strands to provide insight into the internal evolution of the tradition and its capacity to address contemporary global political complexity. These strands demonstrate that constructivism is no longer solely a classical identity-focused theory but a network of analytical approaches capable of capturing diverse levels of political action—from meaning-making and narrative construction to identity anxiety and normative conflict. The study argues that current global political dynamics, including narrative competition, identity polarization, normative legitimacy challenges, and evolving knowledge production, require approaches that integrate fluidity of meaning, historicity of identity, and context-dependence of political action. Late constructivist strands offer a broader analytical horizon, enabling a move beyond reductionist materialist explanations. Limitations include a focus on four selected strands at the expense of others, and the analysis remains largely theoretical. Future research can enrich this framework through empirical studies in specific foreign policy contexts, especially non-Western societies, and by linking these approaches to technological developments, digital data, and new discourse analysis methods. The value of this research lies in providing a conceptual framework for understanding

the less visible layers of global politics, where meaning, identity, and norms are not peripheral but constitute the core of political action. This framework can help scholars understand contemporary world order not only as a distribution of power but as an ongoing process of social construction and redefinition.

References

- Emam-Jomehzadeh, Seyyed Javad, et al. (2013) "A Comparative Study of the Concept of Identity from the Perspective of the English School and Constructivist Theory in International Relations." *Political Research Quarterly* (Scientific–Specialized Journal), Vol. 3, No. 8, pp. 128–144.
- Acharya, A. (2004) How ideas spread: Whose norms matter? Norm localization and institutional change in Asian regionalism. *International organization*, 52(8), 239–275.
<https://doi.org/10.1017/S0020818304582024>.
- Ceydilek, E. (2023) not necessarily existential threats: identity-constitutive role of the foreign policy discourse on distant humanitarian crises. *Alternatif Politika*, 15(3), 445–470.
<https://doi.org/10.53376/ap.2023.17>
- Deitelhoff, N. (2020) what is in a name? Contestation and backlash against international norms and institutions. *The British Journal of Politics and International Relations*, 22(4), 715–727.
<https://doi.org/10.1177/1369148120945906>.
- Ejdus, F. (2020) Conflict, Peace, and Ontological Security. In: *The Palgrave Encyclopedia of Peace and Conflict Studies*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-11795-5_126-1
- Falomir-Pichastor, J., Muñoz-Rojas, D., Invernizzi, F. & Mugny, G. (2004). Perceived in-group threat as a factor moderating the influence of in-group norms on discrimination against foreigners. *European Journal of Social Psychology*, 34(2), 135–153.
<https://doi.org/10.1002/ejsp.189>.
- Gadinger, F. & Niemann, H. (2025) Normativity in practice: Ordering through enactment, learning, and contestation in global protests. *Review of International Studies*, 1-20.
<https://doi.org/10.1017/s0260210525000142>.
- Hopf, T. (1998) The Promise of Constructivism in International Relations Theory. *International Security*, 23, 171–200.
<https://doi.org/10.2307/2539267>.

- Isaacs, R. (2017) The micro-politics of norm contestation between the OSCE and Kazakhstan: square pegs in round holes. *Third World Quarterly*, 39(9), 1831-1847.
<https://doi.org/10.1080/01436597.2017.1357114>
- Jackson, C. & Subotić, J. (2024) The ontological security-seeking paradox: domestic and international effects of public architecture in North Macedonia's 'Skopje 2014' project. *Millennium Journal of International Studies*, 53(1), 3–30.
<https://doi.org/10.1177/03058298241231742>
- Keohane, R. O. (1988) International Institutions: Two Approaches. *International Studies Quarterly*, 32(4), 379-396.
<https://doi.org/10.2307/2600589>
- Levinger, M. & Roselle, L. (2017) Narrating Global Order and Disorder. *Politics and Governance*, 5(3), 94–98.
<https://doi.org/10.17645/pag.v5i3.1174>
- McSweeney, B. (2009) *Security, Identity and Interests: A Sociology of International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press.
<https://catdir.loc.gov/catdir/samples/cam032/99011332.pdf>
- Mitzen, J. (2006) Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma. *European Journal of International Relations*, 12(3), 341–370.
<https://doi.org/10.1177/1354066106067346>
- Onuf, N. G. (1989) *World of Our Making: Rules and Rule in Social Theory and International Relations*. Columbia, United States: University of South Carolina Press.
- Persaud, I. (2019) Insider and Outsider Analysis: Constructing, Deconstructing, and Reconstructing Narratives of Seychelles' Geography Education. *International Journal of Qualitative Methods*, 18.
<https://doi.org/10.1177/1609406919842436>
- Risse, T., & Wiener, A. (1999) 'Something Rotten' and the Social Construction of Social Constructivism: A Comment on Comments. *Journal of European Public Policy*, 6(5), 775–782.
<https://doi.org/10.1080/135017699343379>
- Saltnes, J. & Thiel, M. (2021) The politicization of lgbti human rights norms in the EU-Uganda development partnership. *JCMS Journal of Common Market Studies*, 59(1), 108–125.
<https://doi.org/10.1111/jcms.13141>
- Theys, S. (2017) Constructivism. In M. Stephen, *International Relations Theory* (pp. 36–41). Bristol, UK: E-International Relations.

<https://www.e-ir.info/2018/02/23/introducing-constructivism-in-international-relations-theory>.

Walker, R. J. (2019) East Wind, West Wind: Civilizations, Hegemonies, and World Orders. In *Culture, Ideology, and World Order* (pp. 1–21). New York: Taylor & Francis Group.

[https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780429044878-](https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780429044878-1/east-wind-west-wind-civilizations-hegemonies-world-orders-walker)

[1/east-wind-west-wind-civilizations-hegemonies-world-orders-walker](https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780429044878-1/east-wind-west-wind-civilizations-hegemonies-world-orders-walker)

Waltz, K. N. (1979) *Theory of international politics*. New York: McGraw-Hill. <https://www.amazon.com/Theory-International-Politics-Kenneth-Waltz/dp/0075548526>.

Wendt, A. (1992) Anarchy is what States Make of it: The Social Construction of Power Politics. *International Organization*, 46(2), 391–425.

<https://www.jstor.org/stable/2706858>.

دوفصلنامه علمی «پژوهش سیاست نظری»

شماره سی و هشتم، پاییز و زمستان ۱۴۰۴: ۱۹۱ - ۱۶۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۵/۰۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۰۶

نوع مقاله: پژوهشی

سازهانگاری نوین: تحلیل هویت، روایت، هنجار و روش‌شناسی در روابط بین‌الملل

* زهرا احمدی

** محمدرضا دهشیری

چکیده

سازهانگاری طی سه دهه اخیر به یکی از رویکردهای مسلط در روابط بین‌الملل بدل شده است. اما بیشتر پژوهش‌ها بر ابعاد کلاسیک آن تمرکز داشته، تحولات متأخر این سنت فکری، کمتر به طور منسجم بررسی شده است. این مقاله با هدف برطرف کردن این خلأ نظری، به واکاوی چهار شاخهٔ نوظهور سازهانگاری می‌پردازد: قدرت روایی، امنیت هستی‌شناختی، منازعهٔ هنجاری و نظریهٔ زمینه‌ای سازهانگاران. هر یک از این شاخه‌ها، ابعاد تازه‌ای از سیاست جهانی را برجسته می‌سازند؛ از نقش روایت‌ها در مشروعیت‌بخشی تا اهمیت تداوم هویت برای دولت‌ها، پویایی مناقشات هنجاری در نظم بین‌المللی و بازاندیشی روش‌شناختی در مطالعه سازهانگاری. روش مقاله، کیفی و نظری است و بر پایه تحلیل مفهومی و مرور نظام‌مند ادبیات تنظیم شده است. در هر بخش، ضمن معرفی متفکران اصلی و آثار شاخص، سیر تکاملی ایده‌ها ترسیم و ظرفیت‌های تحلیلی آنها برای فهم تحولات معاصر نظام بین‌الملل بررسی شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که این چهار شاخه، با عبور از چارچوب‌های ایستا و مادی‌گرا، توانایی بالایی در

* دانشجوی دکتری گروه روابط بین‌الملل، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

zahra.ahmadi@srbiau.ac.ir

<https://orcid.org/0009-0002-2696-4409>

** نویسنده مسئول: استاد گروه روابط بین‌الملل، دانشکده روابط بین‌الملل وزارت امور خارجه، تهران، ایران

m.dehshiri@sir.ac.ir

<https://orcid.org/0000-0001-8223-3358>

تبیین بحران‌های هویتی، منازعات هنجاری و پیچیدگی‌های سیاست جهانی دارند. بدین ترتیب مقاله حاضر، تصویری یکپارچه از سازه‌انگاری متأخر ارائه می‌دهد و افق‌های تازه‌ای برای پژوهش‌های هویتی-هنجاری در روابط بین‌الملل می‌گشاید.

واژه‌های کلیدی: سازه‌انگاری، قدرت روایی، امنیت هستی‌شناختی، منازعه هنجاری و روش‌شناسی زمینه‌ای سازه‌انگاران.

مقدمه

«واقعیت همان چیزی نیست که هست، بلکه آن چیزی است که ما بر سر آن توافق می‌کنیم.» این گزاره بنیادین سازهانگاری، پرسشی اساسی را درباره چگونگی ساخت و بازتولید نظم بین‌الملل در عرصه‌ای میان‌ذهنی مطرح می‌سازد. در دورانی که جهان با بحران‌های هویتی، منازعات هنجاری و روایت‌های متعارض مواجه است، نظریه‌های کلاسیک با تمرکز صرف بر قدرت مادی و منافع عقلانی، از تبیین جامع این تحولات ناتوان مانده‌اند. این محدودیت، به‌ویژه پس از جنگ سرد، توجه را به رویکردهایی معطوف کرده که معنا، هویت و هنجار را عناصر بنیادین واقعیت سیاسی می‌دانند. در این میان، سازهانگاری با تأکید بر نقش ایده‌ها، گفتمان‌ها و تعاملات اجتماعی، به عنوان یکی از رهیافت‌های تحول‌آفرین در روابط بین‌الملل شناخته می‌شود (ر.ک: Wendt, 1992).

این نظریه استدلال می‌کند که ساختارهای اجتماعی، هویت‌ها و منافع، در فرآیندهای تعامل میان‌ذهنی برساخته می‌شوند. ظهور این رویکرد در بستر «سومین مناظره» دهه ۱۹۸۰ و در واکنش به بن‌بست‌های عقل‌گرایی و اثبات‌گرایی شکل گرفت (ر.ک: Keohane, 1988; Price & Reus-Smit, 1998) و به سرعت با کوشش نظریه‌پردازانی چون اونوف^۱ (۱۹۸۹) و ونت (۱۹۹۹)، به یکی از جریان‌های اصلی بدل شد. مطالعات بعدی همچون آثار فینمور و سیکینک^۲ (۱۹۹۸) و ادلر^۳ (۱۹۹۷) به تنوع مفهومی و روش‌شناختی روزافزون درون این سنت فکری انجامید. با وجود این غنای نظری، تمرکز بسیاری از پژوهش‌های موجود بر ابعاد کلاسیک سازهانگاری موجب غفلت از شاخه‌های متأخر آن شده است. این شکاف، تبیین پویایی‌های نوینی چون منازعات هنجاری، بحران‌های هویتی و رقابت روایت‌ها را با دشواری مواجه ساخته است. از این‌رو پرسش اصلی این مقاله بر آن است که چهار شاخه نوظهور سازهانگاری - قدرت روایی، امنیت هستی‌شناختی، منازعه هنجاری و روش‌شناسی زمینه‌ای - تا چه حد می‌توانند نارسایی‌های نظریه‌های پیشین در تحلیل تحولات جهانی و سیاست خارجی را جبران کنند. اهمیت این پرسش در مواجهه با تحولاتی است که جهانی شدن

1. Onuf

2. Finnemore and Sikkink

3. Adler

دیجیتال، ظهور بازیگران غیر دولتی و چرخش‌های روایت‌محور به ارمغان آورده‌اند و نیازمند چارچوب‌های تحلیلی نوینی هستند.

در همین راستا، مرور پیشینه پژوهش نیز گویای کوشش‌های ارزشمندی است که در جهت بسط و کاربست سازه‌انگاری صورت گرفته است. در ادبیات داخلی می‌توان به مطالعاتی اشاره کرد که با تمرکز بر هویت و زبان، سازه‌انگاری را برای تبیین دگرگونی‌های سیاست خارجی ایران به کار گرفته‌اند (ر.ک: متقی و کاظمی، ۱۳۸۶). یا با نگاهی تطبیقی، مبانی معرفت‌شناختی آن را واکاوی کرده‌اند (ر.ک: یوسفیان و موسوی کریمی، ۱۳۸۹). بررسی مفهوم هویت در مقایسه با مکتب انگلیسی (ر.ک: امام‌جمعه‌زاده و دیگران، ۱۳۹۲) و نیز تحلیل دگرگونی‌های نظم بین‌الملل در حال گذار (ر.ک: مسعودی، ۱۴۰۱) از دیگر پژوهش‌ها در این عرصه بوده است.

در ادبیات بین‌المللی، علاوه بر بنیان‌گذاران این نظریه (ر.ک: Wendt, 1992, 1999; Onuf, 1989)، مطالعات بعدی (ر.ک: Adler, 1997; Finnemore & Sikkink, 1998) به غنای مفهومی و روشی آن افزوده‌اند. پژوهش‌های تطبیقی (ر.ک: Bobulescu, 2011) و بازخوانی‌های انتقادی از ذات‌گرایی پارادایمی (ر.ک: McCourt, 2022) نیز بر پویایی این سنت فکری صحنه گذاشته‌اند. با این حال علی‌رغم این پیشینه پربار، اغلب مطالعات یا به شاخه‌ای خاص محدود بوده‌اند یا در ارائه تصویری یکپارچه از تحولات نوظهور این رویکرد، ناتوان مانده‌اند. بنابراین خلأیی نظری در ارائه تحلیلی منسجم از شاخه‌های متأخر سازه‌انگاری و ظرفیت تبیینی آنها برای جهان معاصر به چشم می‌خورد.

مقاله حاضر درصدد است تا با تمرکز بر چهار شاخه یادشده و گردآوری آنها ذیل یک چارچوب تحلیلی مشترک، این خلأ را پر کند. نوآوری اصلی پژوهش در این است که ظرفیت‌های تبیینی این شاخه‌ها را در سه حوزه کلیدی -سیاست خارجی، تحولات هنجاری و بازآرایی نظم جهانی- کاویده، مسیرهای تازه‌ای برای پژوهش‌های آینده در تحلیل هویتی و هنجاری روابط بین‌الملل بگشاید.

روش پژوهش

روش پژوهش در این مطالعه، کیفی، نظری و تحلیلی است که با بهره‌گیری از تحلیل مفهومی -تکوینی و مرور نظام‌مند ادبیات، به واکاوی چهار شاخه نوظهور سازه‌انگاری

می‌پردازد. در این راستا با استفاده از فنون واکاوی مفهومی، مؤلفه‌های بنیادین و سیر تکوین، هر شاخه استخراج شده و از طریق مرور انتقادی آثار بنیادین و مطالعات توسعه‌دهنده به طور عمده در بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۴، نقشه‌ای مفهومی از تحولات نوین ترسیم شده است. راهبرد اصلی تحلیل، «تحلیل مضمون نظری» بوده که در آن مفاهیم کلیدی کدگذاری شده، ارتباطات بین مفهومی شناسایی شده و ظرفیت‌های تبیینی هر شاخه در چارچوبی تطبیقی- تحلیلی سنجیده شده است. این رویکرد با توجه به ماهیت اکتشافی پرسش پژوهش و فقدان چارچوب‌های منسجم پیشین، امکان درکی عمیق‌تر از دگردیسی‌های درونی سازهانگاری و ظرفیت‌های آن در تبیین تحولات سیاست جهانی را فراهم می‌سازد.

مبانی نظری و معرفتی سازهانگاری

نظریه سازهانگاری^۱، یکی از چارچوب‌های مهم و تحول‌آفرین در حوزه روابط بین‌الملل به شمار می‌رود که اندیشمندانی چون اونوف^۲، الکساندر ونت^۳، کاتزنشتاین^۴، فینمور و سیکینک^۵ آن را بسط داده‌اند. الکساندر ونت در اثر تأثیرگذار خود، «نظریه اجتماعی سیاست بین‌الملل»^۶ کوشید تا میان سنت‌های مادی‌گرا و معناگرا، پلی نظری بزند و نشان دهد که ساختارهای بین‌المللی تنها از جنس قدرت مادی نیستند، بلکه برساخت‌هایی از تعامل، معنا و هنجار نیز در آنها دخیل است (Wendt, 1992; Fierke, 2021: 166).

مبانی نظری و معرفتی سازهانگاری بر این اصل بنیادین استوار است که واقعیت اجتماعی -از جمله نهادها، تهدیدهای امنیتی و اصول اخلاقی- پدیده‌هایی عینی و مستقل از ذهن نیستند، بلکه در بستر تعاملات اجتماعی، گفتمان‌ها و فرآیندهای معناسازی برساخته می‌شود (ر.ک: Berger & Luckmann, 1991). از این منظر، معرفت امری نسبی، وابسته به زمینه و متأثر از بسترهای فرهنگی- تاریخی است (ر.ک: Lincoln & Guba, 2000). آنچه «واقعیت عینی» خوانده می‌شود، در حقیقت حاصل تثبیت موقت

1. Constructivism

2. Onuf

3. Wendt

4. Katzenstein

5. Finnemore & Sikkink

6. Social Theory of International Politics (1999)

معانی از طریق تکرار کنش‌های اجتماعی و بازتولید میان‌ذهنی است (ر.ک: Collin, 2002). در تقابل با رئالیسم ساختاری که ساختار را موجودیتی بیرونی، مستقل و الزام‌آور می‌داند (ر.ک: Waltz, 1979)، سازه‌انگاری بر رابطه دیالکتیکی ساختار و کنشگر تأکید دارد. به این معنا که ساختارها هم‌زمان هم محصول کنش اجتماعی هستند و هم بر کنشگران اثر می‌گذارند (Hurd, 2008: 299). این رابطه دوطرفه به گونه‌ای است که کنش و ساختار، یکدیگر را متقابلاً شکل می‌دهند (Theys, 2017: 37). هنجارها و ارزش‌ها در این چارچوب، نه به عنوان قیود بیرونی، بلکه به مثابه عناصر سازنده هویت و ترجیحات کنشگران عمل می‌کنند (ر.ک: Checkel, 1999). حتی نحوه درونی‌سازی این هنجارها می‌تواند به جهت‌گیری‌های متفاوت و حتی متضاد در سیاست خارجی بینجامد (ر.ک: Cortell & Davis, 1996). برای نمونه، آچاریا نشان می‌دهد که چگونه هنجارهای منطقه‌ای می‌تواند ساختارهای حکمرانی را بازآفرینی کند (ر.ک: Acharya, 2004).

از این منظر، کنش دولت‌ها نه صرفاً بر اساس منطق عقلانی سودمحور، بلکه بر مبنای «منطق مناسب بودن» و انطباق با هنجارهای هویتی صورت می‌پذیرد (March & Olsen, 1995: 951-952). مؤلفه محوری دیگر، ارتباط ناگسستنی هویت و منافع است. در مقابل رویکردهای عقل‌گرا که منافع را ثابت و پیش‌داده فرض می‌کنند، سازه‌انگاری استدلال می‌کند که منافع، برآمده از هویت‌های اجتماعی هستند که خود در فرآیندهای گفتمانی و تاریخی شکل می‌گیرد (Theys, 2017: 37-38). هویت‌ها، بازتابی از خودپنداره کنشگران و اندیشه آنان از «دیگری» هستند. نمونه بارز این پویایی را می‌توان در تحول هویت آلمان پس از جنگ جهانی دوم مشاهده کرد که علی‌رغم برخورداری از توانمندی اقتصادی، به دلیل تثبیت هویت صلح‌طلبانه، از سیاست‌های نظامی‌گری پرهیز کرد (Hopf, 1998: 175).

به تعبیر ونت، هویت، بنیان منافع است و این هویت‌ها هستند که به کنش‌های بین‌المللی نظم و ثبات می‌بخشند (ر.ک: Wendt, 1999). زبان و گفتمان نیز در این پارادایم، نقش سازنده‌ای ایفا می‌کنند. زبان، تنها وسیله انتقال اطلاعات نیست، بلکه ابزار شکل‌دهی به واقعیت‌های اجتماعی است (Onuf, 2012: 27). واژگان، استعاره‌ها و شیوه‌های روایت‌پردازی، در تعیین مرزهای معنایی و هویتی، تأثیر مستقیم دارند (Searle, 1969; Mattern, 2004: 70). درک سازه‌انگاره از قدرت نیز با خوانش رئالیستی

آن تفاوت بنیادین دارد. قدرت صرفاً در منابع مادی خلاصه نمی‌شود، بلکه در توانایی معناسازی، مشروعیت‌بخشی و هنجارآفرینی نهفته است (Klotz & Lynch, 2007: 11). از این منظر، قدرت نرم که بر جذابیت روایی و اقناع، استوار است، در چارچوب سازه‌انگاری قابلیت تحلیلی می‌یابد (ر.ک: Nye, 2009).

سرانجام سازه‌انگاری بر پویایی و تحول دائمی روابط بین‌الملل تأکید دارد. هویت‌ها، منافع و ساختارها، اموری ایستا نیستند، بلکه در گذر زمان دگرگون می‌شوند (Wendt, 248: 1999). تغییر در سیاست بین‌الملل -از تحول هنجاری تا بازتعریف ائتلاف‌ها- مستلزم به چالش کشیدن چارچوب‌های معنایی مسلط است (Guzzini & Leander, 2006: 19). حتی مرزهای به ظاهر ثابت «خودی» و «دیگری» نیز انعطاف‌پذیر و تغییرپذیرند (ر.ک: Wendt, 1999) و هویت می‌تواند به ابزاری استراتژیک در عرصه سیاست امنیتی تبدیل شود (ر.ک: McSweeney, 2009). این مبانی نظری، چارچوبی سنجیده برای تحلیل شاخه‌های نوظهور سازه‌انگاری -از قدرت روایی و امنیت هستی‌شناختی تا منازعه هنجاری و روش‌شناسی زمینه‌ای- فراهم می‌آورد و امکان واکاوی عمیق‌تر ابعاد گفتمانی و هویتی سیاست بین‌الملل را میسر می‌سازد.

انشعاب کلاسیک سازه‌انگاری

نظریه سازه‌انگاری از آغاز پیدایش خود، نه به عنوان یک چارچوب نظری یکپارچه، بلکه به مثابه سنتی فکری با درون‌مایه‌های متنوع در نظریه‌پردازی روابط بین‌الملل مطرح شده است. نیکلاس اونوف (۱۹۸۹)، یکی از نخستین کسانی بود که اصطلاح «سازه‌انگاری» را وارد ادبیات این حوزه کرد (Pouliot, 2004: 323). در ادامه، الکساندر ونت (۱۹۹۹) تلاش کرد تا این تنوع نظری را طبقه‌بندی کرده، سازه‌انگاری را به سه شاخه اصلی تقسیم کند: نخست، سازه‌انگاری مدرن با نمایندگانی چون جان راگی و کراتوچویل^۱؛ دوم، سازه‌انگاری پست‌مدرن با چهره‌هایی نظیر ریچارد اشلی^۲ و آر.بی. جی. واکر^۳ و سوم، شاخه‌ای فمینیستی - پست‌مدرن با نظریه‌پردازانی مانند اسپایک پترسون^۴

1. Friedrich Kratochwil

2. Richard Ashley

3. R.B.J. Walker

4. Spike Peterson

و آن تیکنر^۱. این دسته‌بندی از همان ابتدا نشان‌دهنده آن بود که سازه‌انگاری، نه یک نظریه منسجم، بلکه مجموعه‌ای از مواضع نظری پراکنده و گاه ناسازگار است (Risse & Wiener, 1999: 776).

بر همین اساس، پژوهشگران بسیاری تلاش کرده‌اند تا این تنوع را در قالب طبقه‌بندی‌های معرفتی مشخص‌تری بازسازی کنند. در این میان، هوف (۱۹۹۸) سازه‌انگاری را به دو جریان اصلی تفکیک می‌کند: سازه‌انگاری متعارف^۲ و سازه‌انگاری انتقادی^۳. سازه‌انگاری متعارف در پی آن است که ضمن بهره‌گیری از برخی اصول اثبات‌گرایی، از روش‌های تجربی، داده‌محور و مفاهیم قابل سنجش برای تبیین مشروط پدیده‌های اجتماعی استفاده کند. این رویکرد به گونه‌ای طراحی شده که بتواند نقش «پل» نظری میان عقل‌گرایان و تفسیرگرایان را ایفا کند (ر.ک: Adler, 1997). در مقابل، سازه‌انگاری انتقادی بر بنیان‌های نظریه انتقادی اتکا دارد و بیش از هر چیز بر تحلیل ساختارهای قدرت، نابرابری‌های جهانی، فرودستی‌های تاریخی و رهایی انسان تأکید می‌کند (Hopf, 1998: 183-185). تفاوت میان این دو شاخه در ابعاد هستی‌شناختی، معرفت‌شناختی و روش‌شناختی، آشکار است. سازه‌انگاران متعارف، ضمن پذیرش نسبیت معنا، به تعمیم‌های مشروط و آزمون‌پذیری محدود باور دارند؛ در حالی که انتقادی‌ها، دانش را پدیده‌ای گفتمانی، بافت‌محور و تاریخی می‌دانند و محقق را بخشی از فرآیند بازتولید دانش تلقی می‌کنند (ر.ک: Linklater, 2000).

از سوی دیگر، نگرش به «هویت» نیز در این دو جریان متفاوت است: سازه‌انگاری متعارف، هویت را متغیری تبیینی می‌بیند، در حالی که در رویکرد انتقادی، هویت هم‌زمان برساخته‌ای تاریخی، سیال و مشروط به مناسبات قدرت است (Kratochwil, 2006-210). نویسندگانی مانند عنایت‌الله و بلینی نشان دادند که هویت اروپایی در نسبت با «دیگری» ساخته شده است و این مواجهه اغلب با طرد، سلطه یا تحقیر همراه بوده است (Inayatullah & Blaney, 1996: 65-84). از نظر روش‌شناختی نیز تفاوت‌ها بارز است: سازه‌انگاری متعارف از روش‌های کمی، داده‌محور و تجربی بهره می‌برد (ر.ک:

1. Ann Tickner

2. Conventional Constructivism

3. Critical Constructivism

(Finnemore & Sikkink, 2001)، در حالی که رویکرد انتقادی بر تحلیل گفتمان، روایت‌های تاریخی و رویکردهای تبارشناختی تأکید دارد. با این حال گرایش‌های مختلف سازهانگاری در اصولی بنیادین با یکدیگر اشتراک دارند: همه آنها بر اجتماعی بودن نهادها، میان‌ذهنی بودن معنا و رابطه دوسویه کنشگر و ساختار تأکید دارند. بر این اساس می‌توان گفت که سازهانگاری به‌مثابه سنتی نظری، ظرفیت آن را دارد که با حفظ تنوع درونی، به تحلیل‌های متکثر در حوزه هویت، معنا و تحول در سیاست جهانی پاسخ دهد.

گسترش‌های متأخر نظریه سازهانگاری در روابط بین‌الملل

با گذشت سه دهه از تثبیت سازهانگاری در روابط بین‌الملل، این نظریه با ظهور شاخه‌های نوینی متحول شده است. این تحولات درونی که در پاسخ به پیچیدگی‌های جهان معاصر شکل گرفته‌اند، بر مفاهیمی چون روایت، هویت هستی‌شناختی، منازعه هنجاری و بسترهای اجتماعی کنش تمرکز دارند. برخلاف گرایش‌های کلاسیک که بر هویت‌ها و هنجارهای تثبیت‌شده تأکید داشتند، سازهانگاری متأخر بر پویایی معنا، روایت‌پردازی و قدرت گفتمانی متمرکز است. در این بخش، چهار شاخه نوظهور - قدرت روایی، امنیت هستی‌شناختی، منازعه هنجاری و روش‌شناسی زمینه‌ای سازهانگاران - بررسی می‌شود تا ظرفیت‌های تحلیلی آنها در تبیین رفتار و سیاست خارجی روشن گردد.

رهیافت قدرت روایی^۱

رهیافت قدرت روایی به عنوان یکی از گسترش‌های مهم درون سنت سازهانگاری، جایگاه روزافزونی در تحلیل سیاست خارجی و روابط بین‌الملل یافته است. این رویافت، ریشه در مباحث معناگرایانه سازهانگاری دارد، جایی که پژوهشگرانی چون الکساندر ونت در «نظریه اجتماعی سیاست بین‌الملل»^۲ (۱۹۹۹) نشان دادند که هویت‌ها و منافع دولت‌ها، نه از پیش داده‌شده، بلکه در بستر گفتمان‌ها و روایت‌های اجتماعی شکل می‌گیرند. این برداشت، آغازگر توجه جدی به روایت به‌مثابه سازوکار تولید معنا در روابط بین‌الملل بود. در ادامه، روزل^۳ و همکارانش (۲۰۱۴)، رویافت «روایت

1. Narrative Power

2. Social Theory of International Politics

3. Roselle

استراتژیک^۱ را صورت‌بندی کردند. آنها روایت‌ها را ابزاری برای مدیریت ادراکات، مشروعیت‌بخشی و اعمال قدرت نرم معرفی کردند. پژوهش‌های بعدی نیز بر «چسبندگی روایی» و اثرات آن بر سیاست خارجی اتحادیه اروپا در خاورمیانه تأکید داشتند (ر.ک: Miskimmon & O'Loughlin, 2019).

در سطح کاربردی، متفکرانی چون بارنت^۲، روایت‌ها را در زمینه سیاست‌های بشردوستانه و نقش سازمان‌های غیر دولتی بررسی کردند (Schlauffer et al. 2021). رهیافت قدرت روایی در حوزه هویت و سیاست خارجی نیز گسترش یافت. ووستیک^۳ (۲۰۱۸) تأکید می‌کند که چگونه هویت‌های دولتی، آن‌طور که از طریق روایت‌ها ساخته می‌شوند، می‌توانند بر تصمیم‌ها و صف‌بندی‌های سیاست خارجی تأثیر بگذارند. همچنین محققانی مانند پرسود^۴ (۲۰۱۹) با تقویت بیشتر چارچوب روایت در روابط بین‌الملل، بین کاربردهای روایت در رشته‌های مختلف ارتباط برقرار کردند.

در سال‌های اخیر، پژوهش‌های متعددی این رهیافت را در زمینه‌های خاص بسط داده‌اند. هاگستروم و گوستافسون در مطالعه شرق آسیا نشان دادند که روایت‌ها می‌توانند ساختار قدرت منطقه‌ای را بازتعریف کنند (Hagström & Gustafsson, 2019: 387-406). لوینگر و راسل در تحلیل ژئوپلیتیک هندو-اقیانوسیه استدلال کردند که روایت‌ها، ابزاری برای بازسازی حافظه جمعی و اتحادهای بین‌المللی هستند (Levinger & Roselle, 2017: 94-98). اپل^۵ (۲۰۲۴) در زمینه جنگ روسیه-اوکراین نشان داد که رقابت روایی به اندازه میدان جنگ نظامی در تعیین نتایج سیاسی اهمیت دارد. همچنین حسین و نای^۶ (۲۰۲۴) به بررسی نقش روایت‌ها در بحران‌های مهاجرت پرداختند و نشان دادند که چگونه روایت‌های مسلط می‌توانند سیاست‌های مهاجرتی را شکل دهند.

در کنار اینها، نقدهای پسااستعماری و فمینیستی نیز ابعاد انتقادی این رهیافت را برجسته کردند. برای نمونه، فاکس^۷ (۲۰۰۸) هشدار داده که روایت‌های مسلط ممکن

-
1. Strategic Narrative
 2. Barnett
 3. Vucetic
 4. Persaud
 5. Appel
 6. Hussein & Nye
 7. Fox

است صداهای جایگزین را به حاشیه براند. به این ترتیب می‌توان تکامل رهیافت قدرت روایی را در سه مرحله دید:

- مرحله مفهومی اولیه: تأکید و نت بر برساخت اجتماعی واقعیت و نقش معانی.
- مرحله نظری‌سازی: صورت‌بندی روایت استراتژیک توسط راسل، میسکی‌مون و اولافلین.

- مرحله کاربردی و انتقادی: گسترش در مطالعات هویت، دیپلماسی، امنیت منطقه‌ای، جنگ اوکراین، مهاجرت و نقدهای پسااستعماری که سایر پژوهشگرانی که نام برده شد، آن را توسعه دادند.

به طور کلی این رهیافت بر این پیش‌فرض استوار است که روایت‌ها، یعنی داستان‌هایی که بازیگران سیاسی درباره خود، گذشته، موقعیت و آینده خود بازگو می‌کنند، در شکل‌دهی به هویت‌ها، ادراکات و کنش‌های سیاست خارجی، نقش تعیین‌کننده دارند. روایت‌ها به مثابه سازوکارهایی گفتمانی، از طریق فرایندهای معناپردازی، تفسیر و بازنمایی، چارچوب‌هایی مفهومی برای درک جهان، منافع ملی و نقش‌های بین‌المللی دولت‌ها فراهم می‌آورند. یکی از عرصه‌های اصلی کاربرد این رهیافت، تحلیل سیاست خارجی ایالات متحده در قرن بیست‌ویکم است. در این چارچوب، روایت‌های قدرت، نقش محوری در بازتولید و حفظ هویت ملی آمریکا ایفا می‌کند و بر استراتژی‌های سیاست خارجی آن، به‌ویژه در بستر منازعات داخلی، رقابت‌های ایدئولوژیک و تغییرات محیط بین‌الملل، تأثیرگذارند (Tsyra, 2020: 95).

روایت‌ها در این معنا نه تنها ابزاری برای منبابخشی به منافع و اهدافند، بلکه چارچوب‌هایی برای تفسیر تحولات جهانی و نحوه واکنش به آنها فراهم می‌سازند. قدرت روایی نه تنها بازتاب‌دهنده ترجیحات دولت‌هاست، بلکه ابزاری فعال برای تقویت قدرت نرم به شمار می‌آید. دولت‌ها از طریق روایت‌سازی، استراتژی‌های اقناعی خود را هدایت کرده، مشروعیت اقداماتشان را در سطح داخلی و جهانی افزایش می‌دهند. این روایت‌ها در رقابت با روایت‌های رقیب، نه فقط در ساحت دیپلماسی رسمی، بلکه در عرصه عمومی و رسانه‌ای نیز میدان عمل دارند (Česnakas, 2021). روایت‌های موفق می‌توانند ادراک عمومی، هویت ملی و کارآمدی تصمیم‌های سیاست خارجی را شکل دهند و جایگاه

بین‌المللی دولت‌ها را تثبیت یا تضعیف کنند (ر.ک: Dück, 2019). حتی هویت‌های ملی، از طریق روایت‌های تثبیت‌شده، مسیر واکنش دولت‌ها به بحران‌های بین‌المللی را تعیین می‌کنند. افزون بر این، قدرت روایت‌ها تنها به سطح سیاست خارجی دولت‌ها محدود نیست، بلکه در شکل‌دهی به نظم جهانی نیز ایفای نقش می‌کنند؛ به‌ویژه در شرایط گذار از نظم تک‌قطبی به جهانی چندقطبی. روایت‌ها با بازتعریف جایگاه کشورها در نظم بین‌المللی، بر دستورکارها و سیاست‌گذاری‌ها اثر می‌گذارند و پویایی‌های سیال هویت و قدرت را آشکار می‌سازند (Forough, et al. 2023: 295). قابلیت این رهیافت برای تحلیل سیاست قدرت در جهان معاصر، تنها محدود به بازیگران دولتی نیست؛ بلکه بازیگران غیر دولتی، منطقه‌ای و فراملی نیز روایت‌های خاص خود را وارد فضای بین‌الملل می‌کنند. در مجموع رهیافت قدرت روایی با تأکید بر نقش بنیادین روایت‌ها در شکل‌دهی به هویت، سیاست خارجی و ساختارهای بین‌المللی، ما را دعوت می‌کند تا روابط بین‌الملل را نه صرفاً به‌مثابه تعامل منافع مادی، بلکه همچون میدان پیچیده‌ای از تولید و رقابت روایت‌های اجتماعی و هنجاری درک کنیم. این چارچوب تحلیلی به‌ویژه در جهانی چندصدایی، میان‌ذهنی و درهم‌تنیده، امکان فهمی دقیق‌تر از پویایی‌های سیاست جهانی را فراهم می‌سازد.

چارچوب امنیت هستی‌شناختی^۱

مفهوم امنیت هستی‌شناختی را نخستین‌بار آنتونی گیدنز (۱۹۸۴) در کتاب «تشکیل جامعه»^۲ مطرح کرد. او استدلال کرد که افراد -و به طور قیاسی دولت‌ها- برای کنش مؤثر، نیازمند حس ثبات و تداوم در هویت خود هستند و اختلال در این تداوم می‌تواند ناامنی ایجاد کند. این برداشت، زمینه ورود مفهوم به مطالعات روابط بین‌الملل را فراهم ساخت. در دهه ۱۹۹۰، مک‌سوینی^۳ (۲۰۰۹) در اثر «امنیت، هویت و منافع»^۴ با پیوند زدن میان امنیت و هویت، استدلال کرد که امنیت صرفاً به بقا یا قدرت نظامی محدود نمی‌شود، بلکه باید ابعاد هویتی و اجتماعی آن را نیز در نظر گرفت.

1. Ontological Security Framework

2. The Constitution of Society

3. McSweeney

4. Security, Identity and Interests

با این حال مفهوم امنیت هستی‌شناختی با مقاله مشهور جنیفر میتزن^۱ (۲۰۰۶) با عنوان «امنیت هستی‌شناختی در سیاست جهان: هویت دولت و معضل امنیت»^۲ به طور جدی وارد روابط بین‌الملل شد. او استدلال کرد که دولت‌ها همانند افراد برای حفظ تداوم هویت خود درگیر کنش‌های خاصی می‌شوند و گاه حتی از منافع مادی چشم‌پوشی می‌کنند تا امنیت وجودی‌شان را تضمین کنند. در ادامه، استیل^۳ (۲۰۰۸) در کتاب «امنیت هستی‌شناختی در روابط بین‌الملل: هویت خود و دولت در نظام بین‌الملل»^۴، این رویکرد را بسط داد و نشان داد که بسیاری از کنش‌های به ظاهر غیر عقلانی دولت‌ها را می‌توان با نیاز به تداوم هویت توضیح داد.

پس از این آثار بنیادین، بدنه گسترده‌ای از ادبیات شکل گرفت. براونینگ و جونیمی^۵ (۲۰۱۶)، پیوند میان هویت و سیاست‌های امنیتی را نشان دادند. زاراکول^۶ (۲۰۱۶) در اثر خود به نام «دولت‌ها و امنیت هستی‌شناختی: بازاندیشی تاریخی»^۷ به طور انتقادی بررسی کرد که چگونه روایت‌های تاریخی و تجربه‌های گذشته دولت‌ها، نیازهای امنیت هستی‌شناختی آنها را شکل می‌دهد. در سال‌های اخیر نیز این مفهوم در زمینه‌های جدید به کار رفته است. اجدوس^۸ (۲۰۲۰) در مطالعه خود نشان داد که امنیت هستی‌شناختی می‌تواند برای تحلیل منازعات و فرآیندهای صلح نیز مفید باشد. نکلیودوف^۹ و همکارانش (۲۰۲۳) هم استدلال کردند که دولت‌ها گاه حتی از طریق تداوم بحران‌های بین‌المللی به امنیت هستی‌شناختی دست می‌یابند. به همین ترتیب اسن و دنیلسون^{۱۰} (۲۰۲۳) با ارائه تیپولوژی از سازوکارهای ناامنی هستی‌شناختی، نشان دادند که چگونه دولت‌ها، ناامنی‌ها را تعریف و با اقدامات سیاست خارجی، مدیریت می‌کنند.

1. Mitzen

2. Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma

3. Steele

4. Ontological Security in International Relations: Self-Identity and the IR State

5. Browning & Joenniemi

6. Zarakol

7. States and ontological security: a historical rethinking

8. Ejodus

9. Neklyudov

10. Essen and Danielson

به طور کلی رهیافت امنیت هستی‌شناختی از ریشه‌های جامعه‌شناختی نزد گیدنز (۱۹۸۴) آغاز شد، در آثار مک‌سویینی (۱۹۹۹) و سپس میتزن (۲۰۰۶) و استیل (۲۰۰۸) وارد نظریه روابط بین‌الملل گردید و با کارهای بعدی چون براونینگ و جوننیمی (۲۰۱۶)، زاراکول (۲۰۱۶)، اجدوس (۲۰۲۰)، نکلیودوف و همکاران (۲۰۲۳) و اسن و دنیلسون (۲۰۲۳) گسترش یافت. این مسیر نشان می‌دهد که امنیت هستی‌شناختی امروز به یکی از شاخه‌های کلیدی سازه‌انگاری بدل شده است که به واسطه آن می‌توان رفتارهایی را توضیح داد که نظریه‌های مادی‌گرا و عقلانی از تحلیل آنها عاجزند. شایان ذکر است که در ادبیات روابط بین‌الملل، این مفهوم عمده‌تاً برای تحلیل واکنش دولت‌ها به تهدیدهای غیر مادی و بحران‌های هویتی به کار رفته است. در واقع برخلاف امنیت فیزیکی که بر بقا و تهدیدهای مادی متمرکز است، امنیت هستی‌شناختی معطوف به معنا، انسجام هویتی و روایت منسجم از «بودن» است (ر.ک: Mitzen & Larson, 2017).

در چارچوب سازه‌انگاری، امنیت هستی‌شناختی به عنوان ابزاری تحلیلی برای فهم سیاست خارجی، بر این پیش‌فرض بنا شده که دولت‌ها مانند افراد، نیازمند حفظ حس تداوم در هویت خویش هستند و تهدیدهای هویتی می‌تواند به اضطراب هستی‌شناختی منجر شود؛ اضطرابی که دولت‌ها با کنش بین‌المللی، تلاش در مهار آن دارند (Brummer & Oppermann, 2024: 64). در این منظر، سیاست خارجی نه صرفاً واکنشی عقلانی به تهدیدهای امنیتی مادی، بلکه نوعی «پاسخ هویتی» برای تأیید یا بازتولید تصویر معنادار از خود است. به تعبیر دیگر، هویت و منافع دولت‌ها ثابت نیست، بلکه در بستر تعاملات اجتماعی و گفتمان‌ها شکل می‌گیرد و پیوسته بازتعریف می‌شود. از همین‌رو دولت‌ها در سیاست خارجی خود به دنبال انسجام روایی با هویت برساخته‌شده‌اند، نه صرفاً حداکثرسازی منافع مادی (ر.ک: Hassan, 2020). نمونه بارز این پویایی را می‌توان در سیاست خاورمیانه‌ای ایالات متحده مشاهده کرد که از طریق روایت‌های دموکراسی‌خواهی و دفاع از حقوق بشر، به حفظ ثبات هویتی خود کمک می‌کند (ر.ک: Kowert & Barkin, 2024).

اهمیت این چارچوب به‌ویژه در دوران بحران افزایش می‌یابد، زیرا گفتمان‌های بحران‌زا می‌تواند روایت‌های تثبیت‌شده از هویت را به چالش کشیده، منجر به

بازپیکربندی سیاست خارجی شود (Ceydilek, 2023: 445). نمونه آن، تغییر رویکرد چین نسبت به کره شمالی است که از منظر تحول در تصویر هویتی چین قابل تحلیل است (ر.ک: Olczak, 2023). در سطح مفهومی، دامنه کاربرد امنیت هستی‌شناختی، فراتر از دولت‌ها رفته و نهادها و جوامع نیز به عنوان واحدهای تحلیل در نظر گرفته شده‌اند (Kinnvall & Mitzen, 2016: 3). در این نگرش، هویت، محصول ترتیبات اجتماعی و روایت‌پردازی میان‌ذهنی است و از طریق بازگویی داستان‌هایی درباره «ما کیستیم» تثبیت می‌شود (ر.ک: Pratt, 2016).

استراتژی دولت‌ها برای دستیابی به امنیت هستی‌شناختی معمولاً از دو مسیر پیگیری می‌شود: نخست، تکرار روایت‌های تثبیت‌شده برای حفظ حس تداوم (راهبرد بودن)؛ دوم، جلب تأیید از سوی دیگران برای مشروعیت‌بخشی به تصویر هویتی خود (راهبرد کنش) (Flockhart, 2016: 799). بر این اساس بسیاری از رفتارهای سیاست خارجی را می‌توان نه به عنوان واکنش به تهدیدهای عینی، بلکه به مثابه تبلور پویایی‌های معنایی و فرهنگی تحلیل کرد. مطالعات تجربی نیز مؤید این دیدگاه هستند؛ از جمله تصمیم بریتانیا برای بی‌طرفی در جنگ داخلی آمریکا، یا امنیتی‌سازی مسلمانان پس از یازده سپتامبر که نشان دادند تهدیدهای هویتی می‌تواند به اندازه تهدیدهای فیزیکی، محرک کنش سیاسی باشند (Steele, 2005: 519; Croft, 2012).

با این حال این چارچوب بدون چالش نیز نبوده است. برخی منتقدان مانند رومیلی نسبت به ادغام بدون تمایز امنیت هستی‌شناختی با امنیت مادی هشدار داده‌اند و آن را موجب تقلیل پیچیدگی‌های هویتی به الگویی مکانیکی دانسته‌اند (Rumelili, 2013: 52). افزون بر این، ایده «پارادوکس امنیت هستی‌شناختی» نشان می‌دهد که تلاش برای تثبیت هویت ممکن است خود به منبع ناامنی‌های جدید تبدیل شود و تبعات پیش‌بینی‌ناپذیری برای نظم جهانی داشته باشد (Jackson & Subotić, 2024: 3). در مجموع چارچوب امنیت هستی‌شناختی با تکیه بر مفاهیمی چون روایت، هویت و معنا، افق تحلیل سیاست خارجی را از منطق صرف مادی‌گرایانه فراتر می‌برد. این چارچوب به ما کمک می‌کند تا کنش‌های بین‌المللی دولت‌ها را به مثابه تلاشی برای حفظ انسجام در «خود ملی» درک کنیم؛ تلاشی که گاه می‌تواند منشأ ثبات و گاه موجب بحران باشد. در جهانی که نظم

آن بیش از هر زمان دیگر دستخوش تحول است، فهم دغدغه‌های وجودی بازیگران، برای تحلیل دقیق‌تر روابط بین‌الملل، ضرورتی انکارناپذیر است.

رهیافت منازعه‌هنجاری^۱

منازعه‌هنجاری یکی از شاخه‌های نوین در سازه‌انگاری است که به مطالعه چگونگی به چالش کشیده شدن، تغییر یا بازتولید هنجارها در عرصه بین‌المللی می‌پردازد. این رویکرد از آثار نظریه‌پردازان کلیدی تکامل یافته و به تدریج جایگاه مهمی در روابط بین‌الملل یافته است. از نخستین کسانی که به این موضوع پرداختند می‌توان به فریدریش کراتوچویل و کتاب «قواعد، هنجارها و تصمیم‌گیری»^۲ (۱۹۸۹) اشاره کرد؛ جایی که او نشان داد هنجارها نه تنها محدودکننده، بلکه تسهیل‌کننده کنش‌های بین‌المللی هستند و تصمیم‌گیری دولت‌ها را در چارچوب‌های هنجاری شکل می‌دهند. این اثر، زمینه را برای فهم مناقشه‌هنجار در سیاست بین‌الملل فراهم کرد (ر.ک: Lantis, 2017).

در ادامه، آنتجه وینر^۳ در آثار خود، به‌ویژه «الزامات مورد مناقشه: مداخلات در ساختار هنجاری سیاست جهانی»^۴ (۲۰۰۴) بر بازتاب‌پذیری هنجارها تأکید کرد و نشان داد که اجرا یا نقض هنجارها همیشه محل مناقشه است. او این موضوع را به عنوان یکی از محورهای اصلی سازه‌انگاری انتقادی وارد ادبیات کرد. پس از کراتوچویل، یوتا برونه^۵ به همراه همکارانش، ماهیت پویای حقوق بین‌الملل و چارچوب‌های هنجاری را بررسی کردند و درک دقیقی از چالش و تاب‌آوری هنجارها ارائه دادند (ر.ک: Lantis, 2016).

در سطح نظریه‌های منطقه‌ای، توماس ریسه^۶ به‌ویژه درباره قدرت هنجاری در چارچوب اتحادیه اروپا، بینش‌هایی را درباره چگونگی به چالش کشیدن، پذیرش یا رد هنجارها در زمینه‌های مختلف بین‌المللی ارائه داد (ر.ک: Rhoads & Welsh, 2019). در دهه اخیر، پژوهشگرانی چون جفری لنتیس، این ایده را با سازه‌انگاری عاملی پیوند زدند (ر.ک: Lantis, 2016). همچنین بتیزا و لوئیس^۷ (۲۰۲۰) در اثر «قدرت‌های اقتدارگرا و

1. Norm Contestation Theory

2. Rules, Norms, and Decisions

3. Wiener

4. Contested Compliance: Interventions on the Normative Structure of World Politics

5. Jutta Brunnée

6. Thomas Risse

7. Bettiza & Lewis

معارضه هنجاری در نظم بین‌المللی لیبرال: تبیین نظری سیاست قدرت ایده‌ها و هویت^۱ نشان دادند که دولت‌های اقتدارگرا با به چالش کشیدن هنجارهای لیبرال، نظم جهانی را دگرگون می‌سازند.

از منظر تجربی، پژوهش‌هایی مانند اثر نیمان و گادینگر^۲ (۲۰۲۵) نشان داد که هنجارها در عمل همواره مورد بازتعریف قرار می‌گیرند. به طور کلی رهیافت منازعه هنجار از بنیان‌های نظری کراتوچویل (۱۹۸۹) و توسعه انتقادی وینر (۲۰۰۴) آغاز شد، با آثار برونه (۲۰۱۶) و ریس (۱۹۹۹؛ ۲۰۱۱) عمق یافت و در سال‌های اخیر با پژوهش‌های لانتیس (۲۰۱۶)، بتیزا و لوئیس (۲۰۲۰) و گادینگر و نیمن (۲۰۲۵) به سطحی کاربردی‌تر و چندلایه‌تر ارتقا یافته است. این سیر تکاملی نشان می‌دهد که مناقشه هنجار نه حاشیه‌ای، بلکه بخش جدایی‌ناپذیر از فرآیند تداوم و تغییر هنجارها در نظام بین‌المللی است و ظرفیت بالایی برای تبیین پویایی‌های هنجاری معاصر دارد.

به طور کلی رهیافت منازعه هنجاری، چارچوبی تحلیلی برای فهم پویایی‌های بازتعریف، تحول و تطبیق هنجارها در بستر تعاملات میان بازیگران مختلف در سطح روابط بین‌الملل فراهم می‌آورد (ر.ک: Deitelhoff, 2020). در این رویکرد، منازعه صرفاً به عنوان نشانه‌ای از مقاومت یا عدم تبعیت تلقی نمی‌شود، بلکه به مثابه سازوکاری بنیادین برای بازسازی و مشروع‌سازی مجدد هنجارها در نظر گرفته می‌شود. برخلاف رهیافت‌های کلاسیک انتقال هنجار که بر درونی‌سازی تدریجی و خطی تأکید دارند، رهیافت منازعه هنجاری بر فرایندهای تفسیری، چانه‌زنی و باززایی هنجارها تمرکز دارد؛ فرایندهایی که در بسترهای اجتماعی و سیاسی متکثر و متعارض شکل می‌گیرند (ر.ک: Iommi, 2019). در قلب این رهیافت، تنش ساختاری میان استانداردهای جهانی و زمینه‌های محلی قرار دارد؛ تنش که در مواجهه با تفاوت‌های فرهنگی، ارزشی و هویتی تشدید می‌شود (ر.ک: Ün, 2019). بازیگران محلی، با اتکا بر منافع و هویت‌های خاص خود، نه تنها در برابر هنجارهای بین‌المللی مقاومت می‌کنند، بلکه اغلب آنها را بازتعبیر و بومی‌سازی می‌نمایند. این پویایی منجر به شکل‌گیری تنوع گسترده‌ای در

1. Authoritarian powers and norm contestation in the liberal international order: theorizing the power politics of ideas and identity
2. Niemann & Gadinger

الگوهای پذیرش یا رد هنجارها شده است (ر.ک: Hensengerth, 2015) و نشان می‌دهد که هنجارها، مفاهیمی سیال و وابسته به زمینه‌اند که همواره در معرض تفسیر مجدد قرار دارند (ر.ک: Isaacs, 2017). بنابراین تحلیل منازعه نه فقط بر لحظات چالش و بحران، بلکه بر منطق بازتعریف معنا و مشروعیت متمرکز است (ر.ک: Lantis, 2017).

منازعات هنجاری معمولاً در قالب رقابت‌های معنایی، تفسیری و ارزشی میان بازیگران بین‌المللی، ملی و محلی بروز می‌یابند و حتی هنجارهایی که از مقبولیت گسترده برخوردارند نیز از خطر بازنگری و تضعیف مصون نیستند (Hansen-Magnusson et al. 2018: 637). رهیافت منازعه، در امتداد سازه‌نگاری عاملیت‌محور، هنجارها را نه ساختارهایی از بالا تحمیل‌شده، بلکه حاصل کنش فعال بازیگران در تعاملات میان‌ذهنی، اجتماعی و دیپلماتیک می‌داند (ر.ک: Lantis, 2016). به همین دلیل، حتی فرآیند درونی‌سازی هنجارها نیز در این چارچوب، امری پویا و ناپایدار تلقی می‌شود؛ زیرا مشروعیت آنها هم‌زمان می‌تواند در بافت‌های مختلف، محل منازعه باشد (ر.ک: Iommi, 2019). از سوی دیگر، پویایی‌های درون‌گروهی، فشارهای اجتماعی و ادراک تهدید می‌توانند بر نحوه مواجهه بازیگران با هنجارها تأثیرگذار باشند (ر.ک: Falomir-Pichastor et al. 2004). برای نمونه در روابط میان اتحادیه اروپا و اوگاندا، فعالان محلی با تکیه بر عاملیت خود، هنجارهای تحمیلی غرب را به چالش کشیده‌اند (ر.ک: Saltnes & Thiel, 2021). این وضعیت نشان می‌دهد که بومی‌سازی نه به معنای پذیرش منفعلانه، بلکه بازآفرینی خلاقانه و مقاومتی از پایین در برابر هنجارهای تحمیل‌شده است (Isaacs, 2017: 1831).

چنان‌که برخی از پژوهش‌ها تأکید دارند، صرف انتقال هنجار به یک بافت جدید، تضمینی برای درونی‌سازی یا موفقیت آن فراهم نمی‌کند (ر.ک: Johansson-Nogués et al. 2019). افزون بر این، رهیافت منازعه ظرفیت آن را دارد که نقش قدرت را در شکل‌گیری، تغییر و تفسیر هنجارها برجسته سازد. برای مثال در سیاست‌های ضد تروریسم ایالات متحده، هنجارهای حقوق بشری از طریق روایت‌های متعارض، دست‌مایه توجیه اقدامات ناقض همان هنجارها قرار گرفته‌اند (Maurer & Wright, 2021: 385). این وضعیت نشان می‌دهد که هنجارها همواره در دل بازی‌های قدرت و بازتعریف استراتژیک معنا شکل می‌گیرند (Birdsall, 2016: 176).

در مجموع نظریه رهیافت هنجاری با برجسته‌سازی پویایی، چندصدایی و زمینه‌مندی هنجارها، نگاهی انتقادی و چندبعدی به فرآیندهای هنجاری ارائه می‌دهد. در این نگاه، منازعه نه نشانه شکست نظم، بلکه نیروی محرکه تحول و بازتولید هنجارهاست. چنین رویکردی درک ما را از روابط بین‌الملل، فراتر از پیروی یا نقض قواعد، به سمت فهمی عمیق‌تر از تعامل میان معنا، قدرت و زمینه سوق می‌دهد.

روش‌شناسی نظریه زمینه‌ای سازهانگاران^۱

نظریه زمینه‌ای سازهانگاران (CGT)، چرخشی پارادایمی در روش‌شناسی پژوهش کیفی به شمار می‌آید. خاستگاه آن به نظریه زمینه‌ای کلاسیک برمی‌گردد که بارنی گلیزر^۲ و آنسلم اشتراوس^۳ معرفی کردند؛ رویکردی که واقعیت اجتماعی را امری عینی و قابل کشف در نظر می‌گرفت. با این حال کتی چارماز^۴ با بازخوانی این روش از منظر سازهانگاری، تحولی بنیادین در آن ایجاد کرد (ر.ک: Ryan & DeStefano 2001). او در آثار شاخص خود، بر این نکته تأکید کرد که دانش نه کشف‌شدنی، بلکه در فرایند تعامل اجتماعی میان پژوهشگر و مشارکت‌کنندگان بر ساخته می‌شود. چارماز با وارد کردن مفاهیمی چون بازتاب‌پذیری، وابستگی به زمینه و ساخت مشترک معنا، نظریه زمینه‌ای را از چارچوبی اثبات‌گرایانه به رهیافتی تفسیری و سازهانگاران ارتقا داد (ر.ک: Mills et al, 2006). پس از چارماز، پژوهشگران متعددی به توسعه و کاربرد نظریه زمینه‌ای سازهانگاران در رشته‌های گوناگون پرداختند.

در سال‌های اخیر نیز توجه به موضوع در حوزه روابط بین‌الملل افزایش یافته است. پژوهش‌هایی چون زایدی^۵ (۲۰۲۲) و اوسازوا و مودیلی^۶ (۲۰۲۳) نشان داده‌اند که این رویکرد می‌تواند به تحلیل لایه‌های هنجاری، هویتی و تعاملی سیاست جهانی کمک کند. به طور کلی نظریه زمینه‌ای سازهانگاران از بنیان‌گذاری اولیه گلیزر و اشتراوس (۱۹۶۷) آغاز شد، با بازتفسیر بنیادین چارماز (۲۰۱۹) به رویکردی سازهانگاران بدل شد و در سال‌های اخیر با آثار پژوهشگرانی چون میلز (۲۰۰۶)، ویلیامز و کیدی (۲۰۱۲)،

1. Constructivist Grounded Theory- CGT

2. Barney Glaser

3. Anselm Strauss

4. Kathy Charmaz

5. Zaidi

6. Osazuwa and Moodley

زایدی (۲۰۲۲) و اوسازوا و مودیلی (۲۰۲۳) در حوزه‌های گوناگون، از جمله روابط بین‌الملل، گسترش یافت. این رهیافت به سبب تأکید بر بر ساخت اجتماعی دانش و نقش زمینه در تکوین معنا، امروز به یکی از ابزار روش‌شناختی نوآورانه در تحلیل سیاست جهانی تبدیل شده و امکان فهمی عمیق‌تر از پیچیدگی‌های هویتی و هنجاری نظام بین‌الملل فراهم می‌آورد. در مجموع برخلاف سنت واقع‌گرایانه نظریه زمینه‌ای کلاسیک، در این نوع روش‌شناسی، واقعیت نه امری عینی و از پیش موجود، بلکه پدیده‌ای اجتماعی، زمینه‌مند و در حال بر ساخت تلقی می‌شود. در این رویکرد، داده‌های کیفی نه صرفاً بازتاب تجربه، بلکه محصول تعامل مداوم میان پژوهشگر و مشارکت‌کنندگان است؛ تعاملی که در خلال آن، معانی، روایت‌ها و مفاهیم به طور مشترک خلق می‌شوند (ر.ک: Zaidi, 2022).

نظریه زمینه‌ای سازه‌انگارانه، با برخورداری از ساختاری انعطاف‌پذیر، به‌ویژه در محیط‌های پژوهشی متنوع و چندرسانه‌ای، توانسته است خود را با الزامات داده‌های دیجیتال نیز وفق دهد و تحلیل‌هایی چندلایه از تجربه‌های زیسته ارائه دهد (ر.ک: Araujo, 2019). ویژگی برجسته این رویکرد، چرخه‌ای بودن آن است؛ به گونه‌ای که جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها به صورت هم‌زمان و پیوسته انجام می‌گیرد. در این فرایند، نمونه‌گیری نظری، نقش محوری دارد؛ به این معنا که مسیر پژوهش با تکیه بر تحلیل‌های مقدماتی، بازتنظیم شده و جهت‌گیری تازه‌ای به خود می‌گیرد تا پیوند میان نظریه و داده‌ها تعمیق یابد (ر.ک: Chamberlain & Salaun et al. 2020). از منظر معرفت‌شناختی، روش‌شناسی یادشده با ارائه چارچوبی بازتاب‌پذیر و هم‌ساز با پیچیدگی پدیده‌های اجتماعی، در واکنش به انتقادهای وارد بر نظریه زمینه‌ای سنتی، رویکردی شفاف‌تر و خودآگاه‌تر نسبت به فرایند تحلیل ارائه می‌دهد (ر.ک: Guetterman et al. 2017). همین ویژگی، آن را به ابزاری توانمند برای مطالعه موضوعات پیچیده با ابعاد ارزشی، فرهنگی و اخلاقی تبدیل کرده است (ر.ک: Soundy, 2023, 2024).

قابلیت دیگر این رویکرد، ظرفیت بالای آن در ترکیب با روش‌های بومی و میان‌رشته‌ای است. در چنین تلفیق‌هایی، یافته‌ها نه تنها بازتابی از واقعیت محلی، بلکه محصول دانش مشترک میان مشارکت‌کننده و پژوهشگر محسوب می‌شود (ر.ک: Sebeelo, 2024). در واقع با تکیه بر گفت‌وگوهای باز و روایت‌های مشارکتی، مرز میان

تحلیل گر و تجربه گر را کم رنگ کرده، معنا را محصول تعاملی پویا میان آنها می داند (ر.ک: Sigauke et al. 2020; McCall & Edwards, 2021). این خصیصه، آن را از رویکردهای عینی گرا متمایز می سازد و غنای تحلیلی پژوهش را در مواجهه با تجربه های زیسته، افزایش می دهد. با این حال اجرای این رویکرد نیز خالی از چالش نیست. یکی از مشکلات اصلی، پیچیدگی فرایند کدگذاری و تحلیل است که به ویژه برای پژوهشگران ناآشنا با مبانی نظریه زمینه ای، ممکن است منجر به برداشتهای سطحی یا نادرست شود (ر.ک: Ding, 2014). از این رو بهره گیری از دستورالعمل های دقیق و چارچوب های روش مند برای حفظ انسجام و اعتبار تحلیل ها، ضرورتی انکارناپذیر به شمار می رود (ر.ک: Akkaya, 2023; Lassig, 2022).

در مجموع نظریه زمینه ای سازه انگارانه با اتکا به ظرفیت های بازاندیشانه، تعاملی و انعطاف پذیر خود، به روشی مؤثر برای نظریه پردازی در حوزه های آموزش، سلامت، مطالعات فرهنگی، علوم اجتماعی، علوم سیاسی و روابط بین الملل بدل شده است. پیوند ارگانیک میان داده های نوظهور و تحلیل مستمر، مزیتی کلیدی برای نظریه زمینه ای سازه انگارانه فراهم کرده است که آن را از بسیاری از رهیافت های کیفی دیگر متمایز می سازد. این ویژگی، امکان پرداختن به مسائل پیچیده و چندسطحی را فراهم کرده و آن را به ابزاری کارآمد برای تولید دانش در زمینه هایی با حساسیت های اجتماعی و هویتی بالا تبدیل کرده است.

نتیجه گیری

این پژوهش با هدف بررسی و تحلیل چهار شاخه نوظهور در نظریه سازه انگاری - قدرت روایی، امنیت هستی شناختی، منازعه هنجاری و نظریه زمینه ای سازه انگارانه - در حوزه روابط بین الملل و سیاست خارجی انجام شد. پرسش محوری آن بود که چگونه این انشعابات متأخر می توانند ظرفیت نظری و تحلیلی سازه انگاری را در پاسخ به پیچیدگی های جهان معاصر گسترش دهند. یافته های مقاله نشان داد که شاخه های نوین سازه انگاری، با عبور از الگوهای کلاسیک معنا، هویت و هنجار، ابزار دقیق تری برای فهم روایت پردازی، تثبیت هویت، منازعه بر سر مشروعیت هنجارها و بازاندیشی روش شناختی ارائه می دهند.

به طور خاص، رهیافت قدرت روایی به نقش محوری روایت‌ها در بازتولید هویت و منافع ملی پرداخت؛ امنیت هستی‌شناختی بر اضطراب‌های هویتی و نقش آنها در جهت‌دهی به کنش سیاست خارجی تأکید کرد؛ منازعه‌هنجاری، هنجارها را مفاهیمی سیال و محل چانه‌زنی و مقاومت دانست؛ و نظریه زمینه‌ای سازه‌انگارانه، بر تعامل میان پژوهشگر و داده در فرآیند تکوین معنا و دانش تمرکز داشت. این یافته‌ها در تداوم سنت سازه‌انگاری، برساخت اجتماعی واقعیت، میان‌ذهنی بودن معنا و نقش فعال کارگزار در بازتولید نظم جهانی تأکید دارند. در مقایسه با پژوهش‌های پیشین که عمدتاً بر سازه‌انگاری کلاسیک متمرکز بوده‌اند، این مطالعه نشان می‌دهد که شاخه‌های نوظهور با انعطاف مفهومی و روش‌شناختی خود، توان پاسخگویی به پرسش‌های نوین در سیاست جهانی را دارند.

با وجود تلاش برای ارائه تحلیلی جامع از مفاهیم نوپدید نظریه سازه‌انگاری، این مطالعه نیز همچون هر پژوهش علمی، با حدود و قیودی همراه بوده است. نخست، تمرکز مقاله بر چهار مفهوم و انشعاب متأخر برجسته به منظور حفظ انسجام مفهومی و پرهیز از پراکندگی تحلیلی صورت گرفته است. بی‌تردید پرداختن به سایر شاخه‌ها می‌توانست به غنای بحث بیفزاید، اما چنین گسترشی نیازمند بستر تحلیلی مستقل و مجال بیشتری برای تعمق نظری بود. دوم، ماهیت نظری پژوهش به گونه‌ای است که بیش از آنکه بر آزمون تجربی مبتنی باشد، به تبیین مفهومی و بازخوانی انتقادی گرایش‌های نوین پرداخته است. این انتخاب آگاهانه، با هدف پرکردن شکاف مفهومی موجود در ادبیات فارسی و فراهم‌سازی بنیان‌های نظری برای پژوهش‌های میدانی آتی اتخاذ شده است. سوم، چارچوب مقایسه‌ای میان این شاخه‌ها، در این مرحله از پژوهش به صورت اکتشافی و کیفی انجام شده است. تحلیل تطبیقی عمیق‌تر میان کاربست‌های این انشعابات در موقعیت‌های مشخص سیاست خارجی می‌تواند در پژوهش‌های آینده توسعه یابد. همچنین برای تحقیقات آینده پیشنهاد می‌شود:

- پژوهش‌هایی تجربی برای آزمون این شاخه‌ها در بسترهای خاص سیاست خارجی کشورهای غیر غربی صورت گیرد.
- رابطه میان شاخه‌های نوظهور و مباحث سیاست جهانی همچون نظم بین‌المللی، امنیت منطقه‌ای و رقابت روایت‌ها بیشتر بررسی شود.

- پیوندهای روش‌شناختی نظریه زمینه‌ای سازه‌انگاران با داده‌های دیجیتال و هوش مصنوعی کاوش گردد.

در نهایت پیامدهای کاربردی این پژوهش، به‌ویژه برای تحلیلگران سیاست خارجی و تصمیم‌گیران بین‌المللی، در آن است که رویکردهای نوین سازه‌انگاری می‌توانند چارچوبی غنی برای فهم عمیق‌تر از رفتار بازیگران، معنابخشی به بحران‌ها و مواجهه با منازعات هویتی و هنجاری در جهان سیال امروز ارائه دهند.

منابع

امام‌جمعه‌زاده، سید جواد و روح‌الله زمانیان و علی حجت سعادت (۱۳۹۲) «مطالعه تطبیقی مفهوم هویت از منظر مکتب انگلیسی و تئوری سازه‌انگاری در روابط بین‌الملل»، فصلنامه علمی-تخصصی پژوهش‌های سیاسی، سال سوم، شماره ۸، صص ۱۲۸-۱۴۴.

<https://ensani.ir/file/download/article/1598853538-10295-1-17.pdf>
متقی، ابراهیم و حجت کاظمی (۱۳۸۶) «سازه‌انگاری، هویت، زبان و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران»، مطالعات فرهنگی و سیاسی، سال سی‌وهفتم، شماره ۴، صص ۲۰۹-۲۳۷.

https://jppq.ut.ac.ir/article_19248.html?lang=fa
مسعودی، حیدرعلی (۱۴۰۱) «نظم بین‌المللی در حال گذار از منظر سازه‌انگاری: بررسی نقش ایده‌ها، هنجارها و هویت‌ها»، سیاست خارجی، سال سی‌وششم، شماره ۴، صص ۵-۲۸.

https://fp.ipisjournals.ir/article_702296.html
یوسفیان، نوید و میر سعید موسوی کریمی (۱۳۸۹) «سازه‌انگاری معرفتی و بر ساخت‌گرایی اجتماعی»، جامعه‌پژوهی فرهنگی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال اول، شماره ۱، صص ۱۴۳-۱۲۹.

https://socialstudy.ihcs.ac.ir/article_131.html

- Acharya, A. (2004) How ideas spread: Whose norms matter? Norm localization and institutional change in Asian regionalism. *International organization*, 52(8), 239–275. <https://doi.org/10.1017/S0020818304582024>
- Adler, E. (1997) Imagined (Security) Communities: Cognitive Regions in International Relations. *Millennium: Journal of International Relations*, 26(2), 249–277. <https://doi.org/10.1177/03058298970260021101>
- Akkaya, B. (2023) Grounded theory approaches: a comprehensive examination of systematic design data coding. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 10(1), 89-103. <https://doi.org/10.33200/ijcer.1188910>
- Appel, H. (2024) Competing narratives of the Russia–Ukraine war: Why the West has not convinced the rest. *Global Policy*, 15, 559–569. Available from: <https://doi.org/10.1111/1758-5899.13431>
- Araujo, R. (2019) Grounded theory with online multimodal data: the case study of online collaborative mind maps... <https://doi.org/10.3102/1428874>
- Berger, P. L. & Luckmann, T. (1991) *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. New York: Penguin Adult. <https://amstudugm.wordpress.com/wp-content/uploads/2011/04/social-construction-of-reality.pdf>
- Bettiza, G. & Lewis, D. (2020) Authoritarian powers and norm contestation in the liberal international order: Theorizing the power politics of ideas and identity. *Journal of Global Security Studies*, 5(4), 559–577. <https://doi.org/10.1093/jogss/ogz075>

- Birdsall, A. (2016) But we do not call it 'torture'! Norm contestation during the US War on Terror. *International Politics*, 53(2), 176–197.
<https://doi.org/10.1057/ip.2015.42>
- Bobulescu, R. (2011) Critical realism versus social constructivism in international relations. *Journal of Philosophical Economics*, 4(2), 37–64.
<https://doi.org/10.46298/jpe.10611>
- Browning, C. S. & Joenniemi, P. (2016) Ontological security, self-articulation and the securitization of identity. *Cooperation and Conflict*, 52(1), 31–47.
<https://doi.org/10.1177/0010836716653161>
- Brummer, K. and Oppermann, K. (2024). 4. Social constructivism. 64–87.
<https://doi.org/10.1093/hepl/9780192857453.003.0004>
- Česnakas, G. (2021) You shall not pass: the strategic narratives defining Russia's soft power in Lithuania. *Baltic Journal of Law & Politics*, 14(2), 1–25.
<https://doi.org/10.2478/bjlp-2021-0008>
- Ceydilek, E. (2023) Not necessarily existential threats: identity-constitutive role of the foreign policy discourse on distant humanitarian crises. *Alternatif Politika*, 15(3), 445–470. <https://doi.org/10.53376/ap.2023.17>
- Chamberlain Salaun, J., Usher, K., & Mills, J. (2020) Outsiders in the experts' world: a grounded theory study of consumers and the social world of health care. *Sage Open*, 10(1). <https://doi.org/10.1177/2158244020903423>
- Checkel, J. T. (1999) Norms, institutions, and national identity in contemporary Europe. *International Studies Quarterly*, 43(1), 83–114.
<https://doi.org/10.1111/0020-8833.00112>
- Collin, F. (2002) *Social Reality*. London: Taylor & Francis.
<https://doi.org/10.4324/9780203047927>
- Cortell, A. P. & Davis Jr, J. W. (1996). How do international institutions matter? The domestic impact of international rules and norms. *International Studies Quarterly*, 40(4), 451–478. <https://doi.org/10.2307/2600887>
- Croft, S. (2012) Constructing ontological insecurity: the securitization of Britain's Muslims. *Contemporary Security Policy*, 33(2), 219–235.
<https://doi.org/10.1080/13523260.2012.693776>
- Deitelhoff, N. (2020) What is in a name? Contestation and backlash against international norms and institutions. *The British Journal of Politics and International Relations*, 22(4), 715–727.
<https://doi.org/10.1177/1369148120945906>
- Ding, M. (2014) Symbiotic theorization. *Customer Needs and Solutions*, 1(3), 200–213. <https://doi.org/10.1007/s40547-014-0019-7>
- Dück, E. (2019) The international model citizen and the Syrian war: Canadian identity from a civilian power perspective. *International Journal Canada S Journal of Global Policy Analysis*, 74(3), 387–404.
<https://doi.org/10.1177/0020702019875965>
- Ejdus, F. (2020) Conflict, Peace, and Ontological Security. In: *The Palgrave Encyclopedia of Peace and Conflict Studies*. Palgrave Macmillan, Cham.
https://doi.org/10.1007/978-3-030-11795-5_126-1

- Essen, H. & Danielson, A. (2023) A typology of ontological insecurity mechanisms: Russia's military engagement in Syria. *International Studies Review*, 25(2), viad016. <https://doi.org/10.1093/isr/viad016>
- Falomir Pichastor, J., Muñoz Rojas, D., Invernizzi, F. & Mugny, G. (2004). Perceived in group threat as a factor moderating the influence of in-group norms on discrimination against foreigners. *European Journal of Social Psychology*, 34(2), 135–153. <https://doi.org/10.1002/ejsp.189>
- Fierke, K. (2021) Constructivism. In *International Relations Theories: Discipline and Diversity* (pp. 166-184). Oxford, England: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/hepl/9780198814443.003.0009>
- Finnemore, M. & Sikkink, K. (1998). International Norm Dynamics and Political Change. *International Organization*, 52(4), 887–917. <https://doi.org/10.1162/002081898550789>
- (2001). Taking stock: the constructivist research program in international relations and comparative politics. *Annual Review of Political Science*, 4, 391–416. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.4.1.391>
- Flockhart, T. (2016) The problem of change in constructivist theory: ontological security seeking and agent motivation. *Review of International Studies*, 42(5), 799–820. <https://doi.org/10.1017/s026021051600019x>
- Forough, M. Dahbi, K. Waterman, A. & Woertz, E. (2023) Narratives of global order and re-ordering from the global south. *Antíteses*, 16(31), 292–325. <https://doi.org/10.5433/1984-3356.2023v16n31p292-325>
- Fox, C. (2008). Postcolonial dilemmas in narrative research. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 38(3), 335–347. <https://doi.org/10.1080/03057920802066634>
- Gadinger, F. & Niemann, H. (2025) Normativity in practice: Ordering through enactment, learning, and contestation in global protests. *Review of International Studies*, 1-20. <https://doi.org/10.1017/s0260210525000142>
- Guetterman, T., Babchuk, W., Smith, M., & Stevens, J. (2017). Contemporary approaches to mixed methods-grounded theory research: a field-based analysis. *Journal of Mixed Methods Research*, 13(2), 179–195. <https://doi.org/10.1177/1558689817710877>
- Guzzini, S. & Leander, A. (2006) *Constructivism and International Relations: Alexander Wendt and his critics*. London, UK: Routledge.
- Hagström, L. & Gustafsson, K. (2019) Narrative power: how storytelling shapes East Asian international politics. *Cambridge Review of International Affairs*, 32(4), 387–406. <https://doi.org/10.1080/09557571.2019.1623498>
- Hansen-Magnusson, H., Vetterlein, A., & Wiener, A. (2018) The problem of non-compliance: knowledge gaps and moments of contestation in global governance. *Journal of International Relations and Development*, 23(3), 636–656. <https://doi.org/10.1057/s41268-018-0157-x>
- Hassan, O. (2020) Crisis, narratives, and the construction of US-Middle East relations: continuity and change in world history and Trump's America First. *Global Affairs*, 6(1), 121–141. <https://doi.org/10.1080/23340460.2020.1745084>

- Hensengerth, O. (2015) Global norms in domestic politics: environmental norm contestation in Cambodia's hydropower sector. *The Pacific Review*, 28(4), 505–528. <https://doi.org/10.1080/09512748.2015.1012107>
- Hopf, T. (1998) The Promise of Constructivism in International Relations Theory. *International Security*, 23, 171–200. <https://doi.org/10.2307/2539267>
- Hurd, I. (2008) Constructivism. In C. Reus-Smit & D. Snidal, *The Oxford Handbook of International Relations* (pp. 299–316). Oxford, UK: Oxford University Press.
- Hussein, A. & Nye, E. (2024) Beyond the narrative: Colombia and the Venezuelan migrants. *Global Policy*, 15(Suppl. 3), 83–92. <https://doi.org/10.1111/1758-5899.13351>
- Inayatullah, N. & Blaney, D. (1996) Knowing Encounters: Beyond Parochialism in International Relations Theory. In *The Return of Culture and Identity in IR Theory* (pp. 65–84). Boulder, Colorado, United States: Lynne Rienner Publishers. Retrieved December 10, 2024. https://discovered.ed.ac.uk/discovery/fulldisplay?vid=44UOE_INST:44UOE_VU2&docid=alma9924635962902466&lang=en&context=U
- Iommi, L. (2019) Norm internalisation revisited: norm contestation and the life of norms at the extreme of the norm cascade. *Global Constitutionalism*, 9(1), 76–116. <https://doi.org/10.1017/s2045381719000285>
- Isaacs, R. (2017) The micro-politics of norm contestation between the OSCE and Kazakhstan: square pegs in round holes. *Third World Quarterly*, 39(9), 1831–1847. <https://doi.org/10.1080/01436597.2017.1357114>
- Jackson, C. & Subotić, J. (2024) The ontological security-seeking paradox: domestic and international effects of public architecture in North Macedonia's 'Skopje 2014' project. *Millennium Journal of International Studies*, 53(1), 3–30. <https://doi.org/10.1177/03058298241231742>
- Johansson Nogués, E., Vlaskamp, M., & Barbé, E. (2019) EU foreign policy and norm contestation in an eroding Western and intra-EU liberal order. 1–15. https://doi.org/10.1007/978-3-030-33238-9_1
- Keohane, R. O. (1988) International Institutions: Two Approaches. *International Studies Quarterly*, 32(4), 379–396. <https://doi.org/10.2307/2600589>
- Kinnvall, C. & Mitzen, J. (2016) An introduction to the special issue: ontological securities in world politics. *Cooperation and Conflict*, 52(1), 3–11. <https://doi.org/10.1177/0010836716653162>
- Klotz, A. & Lynch, C. (2007) Strategies for Research in Constructivist International Relations. (A. Klotz, & C. Lynch, Eds.) Armonk: M.E. Sharpe. Retrieved December 10, 2024. <https://doi.org/10.4324/9781315700571>
- Kowert, P. & Barkin, J. (2024) Foreign policy analysis and constructivism. 61–78. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780198843061.013.4>
- Kratochwil, F. (1996) Is the Ship of Culture at Sea or Returning? In *The Return of Culture and Identity in IR Theory* (pp. 201–222). Boulder, Colorado, United States: Lynne Rienner Publishers. https://discovered.ed.ac.uk/discovery/fulldisplay?vid=44UOE_INST:44UOE_VU2&docid=alma9924635962902466&lang=en&context=U

- Lantis, J. S. (2016) Agentic constructivism and the proliferation security initiative: modeling norm change. *Cooperation and Conflict*, 51(3), 384-400.
<https://doi.org/10.1177/0010836716640831>
- (2017) Theories of international norm contestation: structure and outcomes, Oxford research encyclopedia of politics.
<https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228637.013.590>
- Lassig, C. (2022) Attributes of rigorous grounded theory research and reporting: illustrations from a grounded theory of adolescent creativity. *Educational Researcher*, 51(2), 98-108. <https://doi.org/10.3102/0013189x211069571>
- Levinger, M. & Roselle, L. (2017) Narrating Global Order and Disorder. *Politics and Governance*, 5(3), 94-98. <https://doi.org/10.17645/pag.v5i3.1174>
- Lincoln, Y., Lynham, S.A., Guba, E. (2000) Paradigmatic Controversies, Contradictions, and Emerging Confluences. In *Handbook of Qualitative Research* (pp. 163-188). Thousand Oaks: Sage Publications Ltd.
<https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=1286469>
- Linklater, A. (Ed). (2000) *International Relations: Critical Concepts in Political Science*. Oxfordshire, United Kingdom: Routledge.
<https://www.routledge.com/International-Relations/Linklater/p/book/9780415201377>
- March, J. & Olsen, J. (1998) The Institutional Dynamics of International Political Orders. *International Organization*, 52(4), 943-969.
<https://doi.org/10.1162/002081898550699>
- Mattern, J. B. (2004) *Ordering International Politics: Identity, Crisis and Representational Force*. London: Taylor & Francis.
<https://doi.org/10.4324/9780203998014>
- Maurer, H. & Wright, N. (2021) How much unity do you need? Systemic contestation in EU foreign and security cooperation. *European Security*, 30(3), 385-401. <https://doi.org/10.1080/09662839.2021.1947800>
- McCall, C. & Edwards, C. (2021) New perspectives for implementing grounded theory. *Studies in Engineering Education*, 1(2), 93.
<https://doi.org/10.21061/SEE.49>
- McCourt, D. M. (2022) Introduction: What Is Constructivism? In *The New Constructivism in International Relations Theory* (pp. 1-24). Bristol University Press. <https://doi.org/10.51952/9781529217858.int001>
- McSweeney, B. (2009) *Security, Identity and Interests: A Sociology of International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press.
<https://catdir.loc.gov/catdir/samples/cam032/99011332.pdf>
- Mills, J., Bonner, A., & Francis, K. (2006). The Development of Constructivist Grounded Theory. *International Journal of Qualitative Methods*, 5(1), 25-35.
<https://doi.org/10.1177/160940690600500103>
- Miskimmon, A., & O'Loughlin, B. (2019). Narratives of the EU in Israel/Palestine: narrative "stickiness" and the formation of expectations. *European Security*, 28(3), 268-283.
<https://doi.org/10.1080/09662839.2019.1648258>
- Mitzen, J. (2006) Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma. *European Journal of International Relations*, 12(3), 341-370. <https://doi.org/10.1177/1354066106067346>

- Mitzen, J., & Larson, K. (2017). *Ontological security and foreign policy*. Oxford research encyclopedia of politics.
<https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228637.013.458>
- Neklyudov N.Y., Baykov A.A., Shchekin A.S (2023). Crisis as practice: routinizing Russia–U.S. security rivalries", *Polis. Political Studies*: 66–82.
<https://doi.org/10.17976/jpps/2023.06.06>
- Nye, J. S. (2009) *Soft Power: The Means To Success In World Politics*. PublicAffairs. <https://www.almendron.com/tribuna/wp-content/uploads/2020/02/joseph-s-nye-jr-soft-power.pdf>
- Olczak, N. (2023) From revolutionary to stakeholder: looking at identity discourses to understand the 2016 short-term change in China's North Korea policy. *Journal of Chinese Political Science*, 28(4), 593-618.
<https://doi.org/10.1007/s11366-023-09847-1>
- Onuf, N. G. (1989) *World of Our Making: Rules and Rule in Social Theory and International Relations*. Columbia, United States: University of South Carolina Press.
- (2012) *World of Our Making: Rules and Rule in Social Theory and International Relations*. London, United Kingdom: Routledge. Retrieved December 8, 2024.
<https://www.routledge.com/World-of-Our-Making-Rules-and-Rule-in-Social-Theory-and-International-Relations/GreenwoodOnuf/p/book/9780415630399>
- Osazuwa, S., & Moodley, R. (2023) "Will there be a willingness actually to engage with it?": Exploring attitudes toward culturally integrative psychotherapy among Canada's African community. *Journal of Psychotherapy Integration*, 33(1), 68–85. <https://doi.org/10.1037/int0000289>
- Persaud, I. (2019) Insider and Outsider Analysis: Constructing, Deconstructing, and Reconstructing Narratives of Seychelles' Geography Education. *International Journal of Qualitative Methods*, 18.
<https://doi.org/10.1177/1609406919842436>
- Pouliot, V. (2004) The Essence of Constructivism. *Journal of International Relations and Development*, 7(3), 319-336.
<https://link.springer.com/article/10.1057/palgrave.jird.1800022>
- Pratt, S. (2016). A relational view of ontological security in international relations. *International Studies Quarterly*, sqw038. <https://doi.org/10.1093/isq/sqw038>
- Price, R. M., & Reus-Smit, C. (1998) Dangerous liaisons? Constructivism and critical international theory. *European Journal of International Relations*, 4, 259-294. <https://doi.org/10.1177/135406619800400300>
- Rhoads, E. P., & Welsh, J. M. (2019) Close cousins in protection: The evolution of two norms. *International Affairs*, 95(3), 597–617.
<https://doi.org/10.1093/ia/iiz054>
- Risse, T., & Wiener, A. (1999) "Something Rotten" and the Social Construction of Social Constructivism: A Comment on Comments. *Journal of European Public Policy*, 6(5), 775–782. <https://doi.org/10.1080/135017699343379>

- Roselle, L., Miskimmon, A., & O'Loughlin, B. (2014). Strategic narrative: A new means to understand soft power. *Media, War & Conflict*, 7(1), 70–84. <https://doi.org/10.1177/1750635213516696>
- Rumelili, B. (2013) Identity and desecuritisation: the pitfalls of conflating ontological and physical security. *Journal of International Relations and Development*, 18(1), 52-74. <https://doi.org/10.1057/jird.2013.22>
- Ryan, K., & Destefano, L. (2001) Dialogue as a Democratizing Evaluation Method. *Evaluation*, 7(2), 188–203. <https://doi.org/10.1177/13563890122209621>
- Saltnes, J. & Thiel, M. (2021) The politicization of lgbti human rights norms in the EU-Uganda development partnership. *JCMS Journal of Common Market Studies*, 59(1), 108–125. <https://doi.org/10.1111/jcms.13141>
- Schlauffer C, Khaynatskaya T, Pilkina M, Loseva V, Rajhans SK. (2021). Problem complexity and narratives in Moscow's waste controversy. *Eur Policy Anal.* (7). 303–323. <https://doi.org/10.1002/epa2.1115>
- Searle, J. R. (1969) *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press. <http://dx.doi.org/10.1017/CBO9781139173438>
- Sebeelo, T. (2024) Methodological confluence: weaving constructivist grounded theory (CGT) and indigenous research methods. *Methodological Innovations*, 17(2), 88-97. <https://doi.org/10.1177/20597991241256794>
- Sigauke, I., Swansi, K., & Tsvara, P. (2020) Oscillating among different traditions of grounded theory. *East African Journal of Education and Social Sciences*, 1(1), 72-78. <https://doi.org/10.46606/eajess2020v01i01.0008>
- Soundy, A. (2023) Social constructivist meta-ethnography. <https://doi.org/10.20944/preprints202306.1380.v1>
- Soundy, A. (2024) Social constructivist meta-ethnography – a framework construction. *International Journal of Qualitative Methods*, 23. <https://doi.org/10.1177/16094069241244863>
- Steele, B. J. (2005) Ontological security and the power of self-identity: British neutrality and the American Civil War. *Review of International Studies*, 31(3), 519–540. <https://doi.org/10.1017/s0260210505006613>
- (2008) *Ontological security in international relations: Self-identity and the IR state* (1st Ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203018200>
- Theys, S. (2017) Constructivism. In M. Stephen, *International Relations Theory* (pp. 36–41). Bristol, UK: E-International Relations. <https://www.e-ir.info/2018/02/23/introducing-constructivism-in-international-relations-theory/>
- Tsyrfä, I. (2020) Influence of power narratives on the formation of the US foreign policy identity in the 21st century. *Innovative Solutions in Modern Science*, 7(43), 95. [https://doi.org/10.26886/2414-634x.7\(43\)2020.7](https://doi.org/10.26886/2414-634x.7(43)2020.7)
- Ün, M. (2019) Contesting global gender equality norms: the case of Turkey. *Review of International Studies*, 45(5), 828-847. <https://doi.org/10.1017/s026021051900024x>

- Vucetic, S (2018). Identity and foreign policy, OSF.
<https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228637.013.435>
- Walker, R. J. (2019) East Wind, West Wind: Civilizations, Hegemonies, and World Orders. In Culture, Ideology, and World Order (pp. 1–21). New York: Taylor & Francis Group.
<https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780429044878-1/east-wind-west-wind-civilizations-hegemonies-world-orders-walker>
- Waltz, K. N. (1979) Theory of international politics. New York: McGraw-Hill.
<https://www.amazon.com/Theory-International-Politics-Kenneth-Waltz/dp/0075548526>
- Wendt, A. (1992) Anarchy is what States Make of it: The Social Construction of Power Politics. International Organization, 46(2), 391–425.
<https://www.jstor.org/stable/2706858>
- (1999) Social Theory of International Politics. New York: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511612183>
- Wiener, A. (2004) Contested Compliance: Interventions on the Normative Structure of World Politics. European Journal of International Relations, 10(2), 189–234. <https://doi.org/10.1177/1354066104042934>
- Wilden, A. (1980) System and Structure: Essays in Communication and Exchange. Tavistock, United Kingdom: Tavistock.
<https://doi.org/10.4324/9781315014135>
- Williams, S., & Keady, J. (2012) Centre stage diagrams: a new method to develop constructivist grounded theory – late-stage Parkinson’s disease as a case exemplar. Qualitative Research, 12(2), 218–238. <https://doi.org/10.1177/1468794111422034>
- Zaidi, S. (2022) Situating sensitizing concepts in the constructivist-critical grounded theory method. International Journal of Qualitative Methods, 21. <https://doi.org/10.1177/16094069211061957>
- Zarakol, A. (2016) States and ontological security: A historical rethinking. Cooperation and Conflict, 52(1), 48–68.
<https://doi.org/10.1177/0010836716653158>